

สรุปผลการดำเนินงาน โครงการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค
โรคพิษสุนัขบ้า โรคปากและเท้าเปื่อย และโรคเฮโมรายิกเซพติซีเมีย ประจำปี 2562

ผลการดำเนินงาน

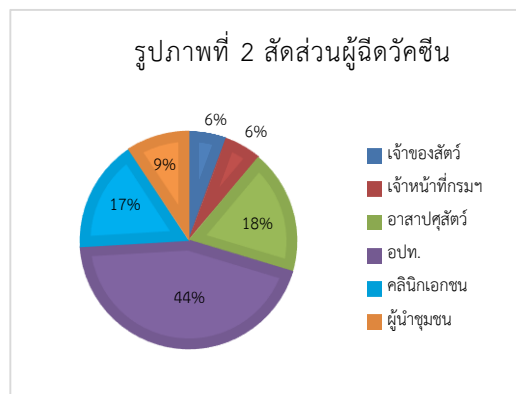
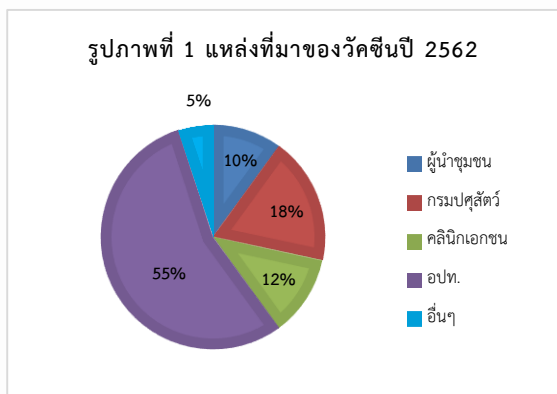
การดำเนินงานโครงการอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน 2562 ซึ่งเป้าหมายวัคซีนหลักที่ทำการติดตามและประเมินผลการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคในครั้งนี้ คือ โรคพิษสุนัขบ้า โรคปากและเท้าเปื่อย และโรคเฮโมรายิกเซพติซีเมีย โดยสามารถสรุปแยกเป็นภาพรวมรายเขตพื้นที่ปศุสัตว์ได้ดังนี้

พื้นที่ปศุสัตว์เขต 4

ดำเนินการทำแบบสอบถามใน 2 จังหวัด จังหวัดละ 1 อำเภอ ได้แก่จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดขอนแก่น อำเภอเมือง (เป็นอำเภอที่พบการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2562)

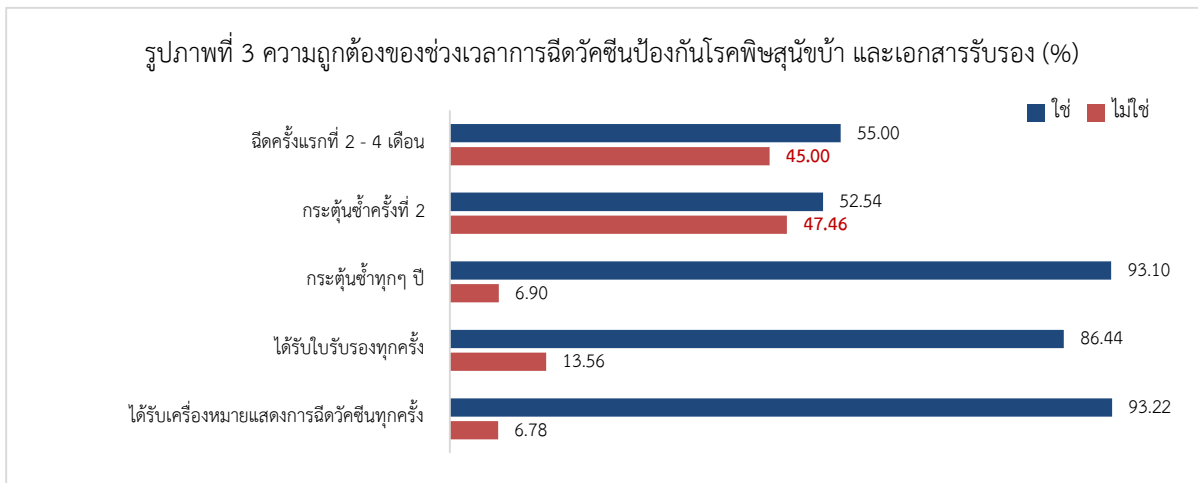
1. การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 4 ในเจ้าของสัตว์รวมทั้งสิ้น 41 ราย เลี้ยงสุนัข 38 ราย เลี้ยงทั้งสุนัขและแมว 3 ราย พบสุนัข 124 ตัว ฉีดวัคซีนแล้ว 82 ตัว (66.13%) แมว 17 ตัว ฉีดวัคซีนแล้ว 9 (52.94%) สาเหตุที่ทำให้สัตว์บางส่วนไม่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าส่วนใหญ่เนื่องจากสัตว์มีอายุน้อย ลักษณะการเลี้ยงส่วนใหญ่ (68.66%) เป็นการเลี้ยงแบบปล่อยตลอดเวลา ไม่มีการจำกัดพื้นที่

1.1 ความถูกต้องของช่วงเวลาการฉีดวัคซีน และการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน

พบว่าเจ้าของสัตว์ 27 ราย (45%) ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าให้สัตว์ในช่วงอายุ 2 - 4 เดือน และ 28 ราย (47.46%) ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีนกระตุ้นซ้ำหลังจากฉีดเข็มที่ 1

1.2 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า

ดำเนินการสอบถามจำนวน 7 ข้อ จากการประมวลผลพบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้าดี มาก (ค่ากลางของข้อมูลตอบถูกต้องอยู่ที่ 6 ข้อ คิดเป็น 85.71%) คำถามที่พบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความเข้าใจที่คาดเคลื่อน ได้แก่เจ้าของสัตว์ที่คิดว่าสัตว์ที่ป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้ามีอาการดุร้ายเท่านั้น จำนวน 42 ราย (72.41%) และคิดว่าเมื่อ สัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้าสามารถรักษาให้หายขาดได้จำนวน 21 ราย (35%)

คำถามความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า	ตอบถูก (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดสามารถป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ ใช่หรือไม่	85.71	14.29
สุนัข/แมวที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าจะต้องมีอาการดุร้ายเท่านั้น ใช่หรือไม่	27.59	72.41
อาการของโรคพิษสุนัขบ้าที่ท่านทราบเป็นอย่างไร	90.32	9.68
เมื่อสัตว์เป็นโรคพิษสุนัขบ้าแล้วสามารถรักษาให้หายขาดได้ใช่หรือไม่	65	35
เชื้อโรคพิษสุนัขบ้าแพร่เชื้อผ่านทางน้ำลายใช่หรือไม่	96.72	3.28
หากท่านถูกสุนัข/แมวไม่ทราบประวัติกัดหรือข่วนผิวหนังจนมีเลือดออก ท่านจะ ไปพบแพทย์ทันที ใช่หรือไม่	96.72	3.28
กรณีวัว หรือ หมู ถูกสุนัขที่คาดว่าเป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด แล้วตาย ท่านจะนำมา รับประทานใช่หรือไม่	90	10

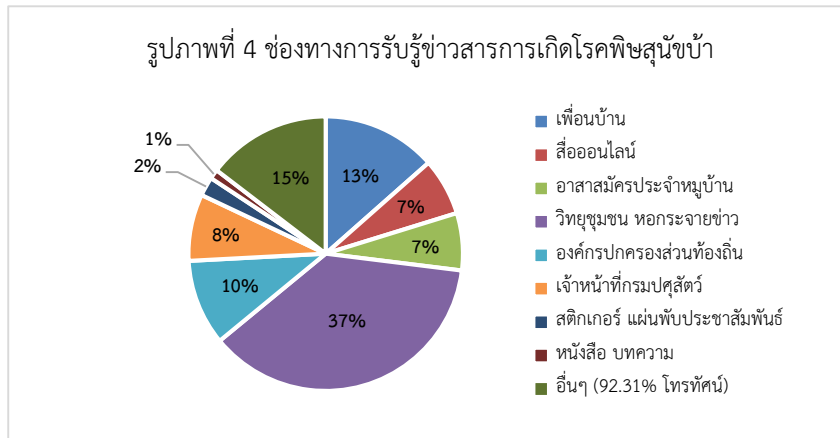
1.3 ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานของ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2558

ดำเนินการสอบถามจำนวน 3 ข้อ จากการประมวลผลพบว่าเจ้าของสัตว์เลี้ยงมีความรู้เกี่ยวกับ กฎหมาย พื้นฐานของ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ.2558 ในระดับดี (ค่ากลางของข้อมูลตอบถูกต้องอยู่ที่ 2 ข้อ คิดเป็น 66.67%) โดยมีเจ้าของสัตว์ประมาณ 40% ที่ไม่ทราบว่าหากไม่นำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และหากไม่แสดง เครื่องหมายว่าสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า (tag ห้อยคอ) ถือเป็นการกระทำผิดกฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ

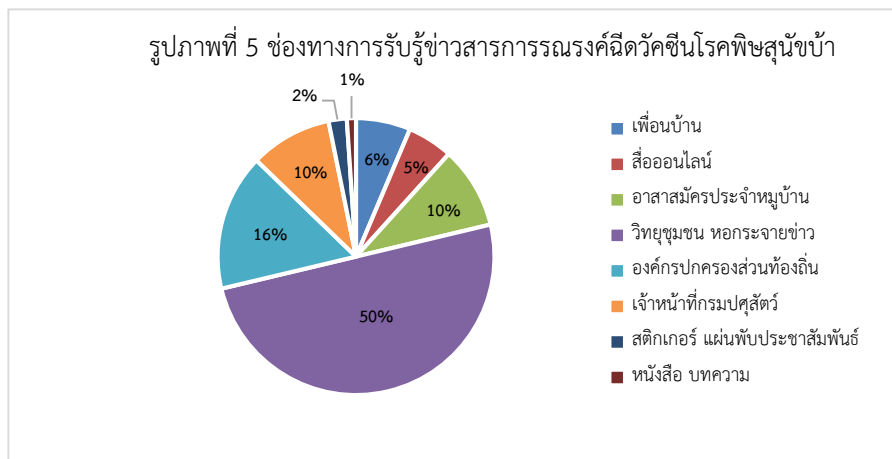
คำถามความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ พรบ.โรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. 2558	ทราบ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)
หากไม่นำสุนัข หรือแมว ไปฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าถือว่าเจ้าของสัตว์ทำผิด กฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ	58.06	41.94
ผู้ฉีดวัคซีนจะต้องเป็นนายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์ และผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก สัตวแพทย์เท่านั้น	69.35	30.65
หากไม่แสดงเครื่องหมายว่าสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว (tag ห้อยคอ) ถือว่าผิด กฎหมาย และต้องเสียค่าปรับ	56.45	43.55

1.4 ข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า และข่าวสารการรณรงค์ฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า

จำนวนเจ้าของสัตว์ 62 ราย เคยได้รับข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า 57 ราย (91.94%) ไม่เคยได้รับข่าวสารการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า 5 ราย (8.06%) โดยผู้ที่เคยได้รับข่าวสาร ได้รับข้อมูลผ่านช่องทางต่อไปนี้

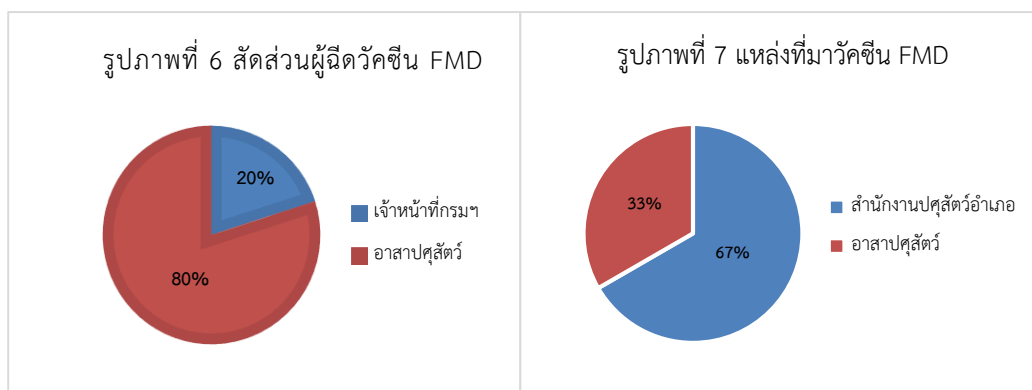
จำนวนเจ้าของสัตว์ 62 ราย เคยได้รับข่าวสารการรณรงค์ฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า 56 ราย (90.32%) โดยผู้ที่เคยได้รับข่าวสาร ได้รับข้อมูลผ่านช่องทางต่อไปนี้

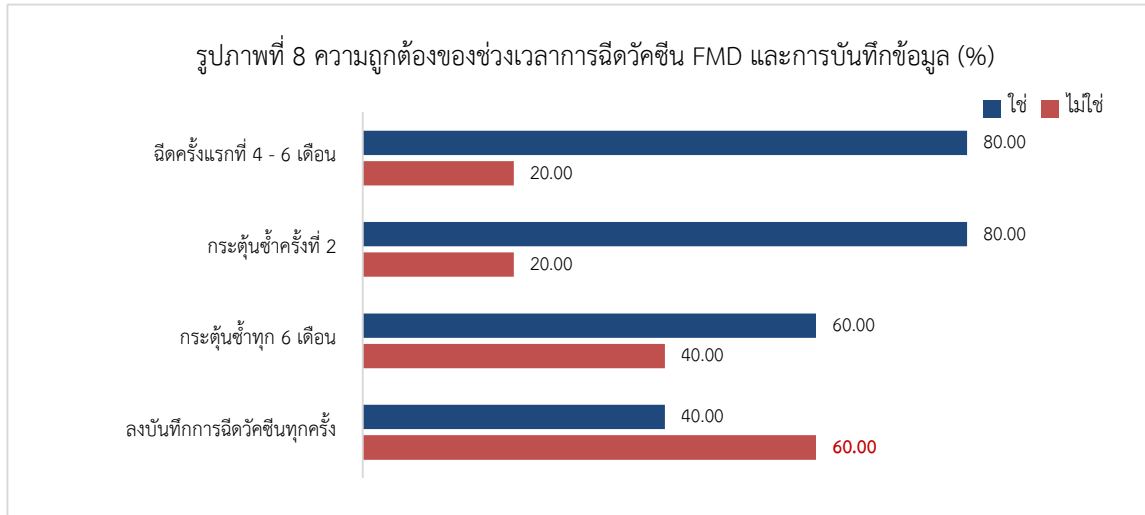
2. การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคคอบวม

2.1 การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อยในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 4 ในเกษตรกรรวมทั้งสิ้น 13 ราย เลี้ยงโคเนื้อ 9 ราย (20 ตัว) เลี้ยงกระบือ 5 ราย (24 ตัว) ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย 5 ราย (38.46%)

2.1.1 ความถูกต้องของช่วงเวลาการฉีดวัคซีน และการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรคปากและเท้าเปื่อย พบว่าเจ้าของสัตว์ 3 ราย (60%) ไม่ได้ดำเนินการจดบันทึกข้อมูลการฉีดวัคซีน

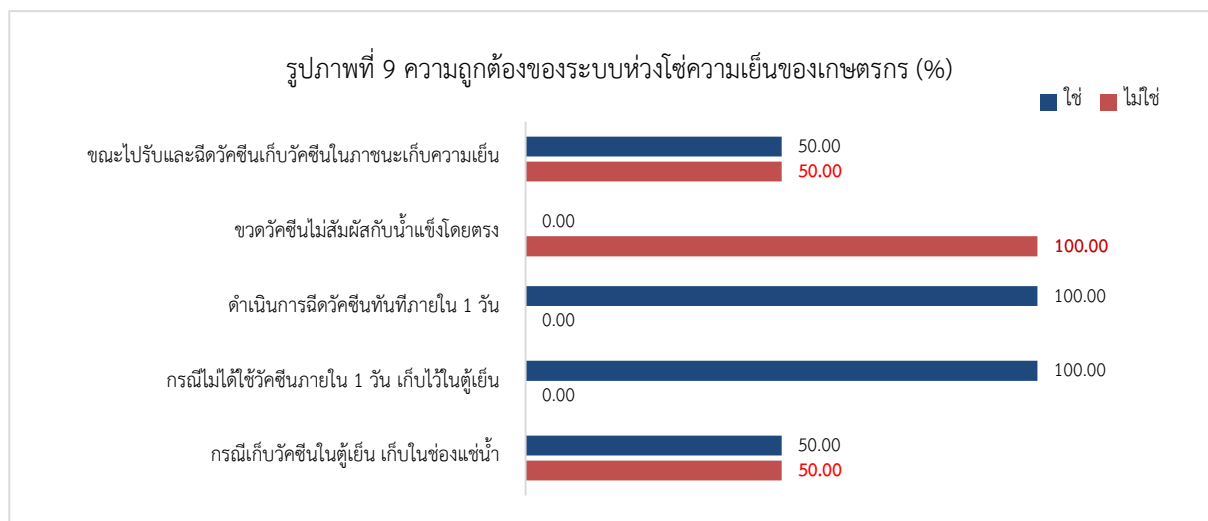

2.2 การดำเนินงานฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอบวม

จากการสุ่มติดตามการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคคอบวมในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 4 ในเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือรวมทั้งสิ้น 5 ราย ฉีดวัคซีนป้องกันโรคคอบวม 2 ราย (40%) ดำเนินการฉีดโดยอาสาปศุสัตว์

3. ระบบห่วงโซ่ความเย็นในกรณีที่เกษตรกรเคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง

เจ้าของสัตว์ และเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง จำนวน 2 ราย (3.77%) และไม่เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเอง จำนวน 51 ราย (96.23%) ผู้ที่เคยรับวัคซีนมาดำเนินการฉีดเองมีการปฏิบัติดังนี้

4. ทศนคติต่อวัคซีนและการฉีดวัคซีน

เกษตรกรดำเนินการตอบแบบสอบถามจำนวน 50 ราย พบว่าส่วนใหญ่ (48 ราย) คิดว่าการทำวัคซีนเป็นสิ่งที่จำเป็น และ 45.83% มีความคาดหวังและเข้าใจว่าวัคซีนจะสามารถป้องกันโรคได้ 100% และ 43.75% คิดว่าเมื่อฉีดวัคซีนให้สัตว์แล้ว สัตว์ยังสามารถเป็นโรคนั้นได้ แต่อาการจะไม่รุนแรงเท่ากับตัวที่ไม่ได้ดำเนินการฉีดวัคซีน

5. ความพร้อมกรณีหน่วยงานรัฐไม่ได้สนับสนุนวัคซีน

เกษตรกร 32 ราย (66.67%) สามารถหาซื้อวัคซีนเพื่อฉีดป้องกันโรคในสัตว์ได้เองกรณีไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ แต่ 30 ราย (62.50%) ไม่สามารถฉีดวัคซีนให้สัตว์เองได้กรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการฉีดให้ และส่วนใหญ่ 44 ราย (93.62%) ยังมีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ หรืออาสาปศุสัตว์เป็นผู้ที่เหมาะสมในการฉีดวัคซีนให้แก่วัว โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์และความชำนาญ

6. ความพึงพอใจและการประชาสัมพันธ์

เกษตรกร 25 ราย (53.19%) รู้สึกพึงพอใจอย่างมากกับกิจกรรมการรณรงค์ให้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคในสัตว์ และเกษตรกรมีความเห็นว่าช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุดคือหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน โดยอยากให้กรมปศุสัตว์เพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น